

GÖMÖRI GYÖRGY

ÁLROMÁN KÖLTŐ VERSEI ANGOLUL

Miután verseket írt a régi Bukarest elpusztításáról, Campanu „reakciós nosztalgiával” vádolták, és kizárták az Írószövetségből.

A huszadik századi álromán költőt Liviu Campanu-nak hívják, élt hatvankét évet. Azért csak „álromán”, mert őt egy Patrick McGuinness nevű angol költő találta ki, aki mellel a francia irodalom professzora Oxfordban. Campanu McGuinness utolsó verseskötetében, a *Cserbenhagyott városban (Jilted City)* tűnt fel, több verssel és egy fiktív életrajzzal. Utóbbiból részletet közlünk a magyarra fordított versek előtt.

Patrick McGuinness 1968-ban született belga és ír szülőktől, egyetemi évei előtt hosszabb időt töltött az angol nyelv tanításával Romániában. Ezután a cambridge-i egyetem nyelvszakos hallgatója lett. Első verseskötete, *A Mars csatornái*, 2004-ben jelent meg a manchesteri Carcanet kiadónál, s az utóbbi gondozta a 2010-es *Cserbenhagyott város* című gyűjteményt is. McGuinness Mallarmét és más francia költőket fordított angolra.

PATRICK MCGUINNESS

Részlet a Campanu-életrajzból

■ Liviu Campanu (1932–1994) bukaresti költő és egyetemi tanár volt, aki kegyvesztett lett a Ceaușescu-rezsim idején. Miután verseket írt a régi Bukarest elpusztításáról, Campanu „reakciós nosztalgiával” vádolták, és kizárták az Írószövetségből. A bukaresti egyetemről is elbocsátották, és 1984-ben egy munkástovábbképző intézet vezető-

jévé nevezték ki Konstancára, ebbe a Fekete-tenger melletti városba, amelyik régi római nevén Tomis volt, és Ovidius számkivetésének helyéül szolgált. Campanu csekély, de egységes költői *oeuvre*-je panaszos meditációkat tartalmaz bizonyos helyekről és hely-megfosztottságról, továbbá a bizonytalan unalomnak arról a fajtájáról, amely jellemző egy totalitárus állam szellemi életére.

Liviu Campanu: Ovidius-komplexus

„A száműzetés eleinte olyan, mint amikor valaki szédülést tanul.”

CIORAN

1

„Szédülés? szédülés?”

Mi ebben a szédülést okozó?

Mindnyájan magunkban hordjuk szűkebb hazánkat,
de hordozható világváros nem létezik.

Most április óta Konstancában megtanultam

Két szívdermesztő szót: *itt* és *most*.

Pocsék egzisztencialista lenne belőlem, de hát nem erről van szó?

Vonakodva, de mégis *itt* vagyok, meg *most*, összes másutt-létem

egy rendőri dossziéba szorult Bukarestben,

a városban, ahol hemzsegnek a besúgók, és még a hópihék is

lefényképeznek, miközben hullanak.

Gyöngeségemet valamely

állhatatossággal szembesítem, türelmetlenségemet pedig

a sztoikus vagy a szocialista ideállal...

kissé örülök is, hogy nem érek föl velük,

bár fölérnék, ha tudnám, hogy mit is akarok igazán.

2

Mint mi, a kutyák félig nyitott szemmel szunyókálnak,

enyhén kiéhezett macskák ugrálnak hieroglifikusan

a szemétbödönök körül, számba veszik csekély fölöslegünket,

amivel elégedetlenek.

Bokám körül dúsan cuppog a sár,

miközben Tomis, Konstanca olajhordókkal borított

öblében járkálok, itt, ahol az utolsó zsinagóga

pogrom-vert falai még ma is forrók a gyűlölettől,

ami ezelőtt negyven évvel megperzselté őket.

Itt a hordalékot imádjuk:

az öntöttvas-parton

kockát gurít a tenger és a szürke gém

az egyetlen madár, amelyik úgy tesz, mintha nehezére esne

a repülés: feltornássza magát a szél rámpájára,

mint egy geriatrikus beteg a felvonó-székre.

A nedves levegő méretet vesz; a szellő,
amely igazgat a derekam körül,
olyan, mint egy úriszabó, aki mögöttem lélegzik,
könyökömnél és a karom hajlatánál
csipkedi a szövetet, hogy tökéletesen álljon rajtam.

Legalább a vigasztalanságom testre szabott.

3

Nem alkalmazkodom. De ami még rosszabb,
kezdem megszokni a helyzetet: egy klasszikus
gyöngye fordítása vagyok, Ovidius fordításnyelven,
feljavítva rádió- és tévéadással
(jóllehet fekete-fehérben és csak egy csatornán),
aki képtelen a jó tónust megtalálni anélkül,
hogy ne érezné: valaki más történetéből kölcsönöz.

S amit leginkább panaszkodom, az, hogy most *nem egészen*
szenvedek, sorsom *nem egészen* végletes, inkább csak
az unalom szegélyét ráncigálom, emlékezetemben kutatva
azokat a bukaresti estéket, illetve pontosan egy estét,
amikor egy pillanatot elloptunk az erkélyen
a házasságtörés lebegő kosarából, az Írószövetség rendezte
Haladó Irodalom Fesztiválján:
Ő volt a lugasrácsozat és én a vadszőlő (ami egy polgári költő
stílusában annyit tesz, hogy egyszerűen nekiestem).

Liviu Campanu: Az archeológiai múzeumban

Proust elmélete, amiben nem hiszünk,
bár életünk igazát naponta bizonyítja,
arról, hogy az él túl bennünket,
amit legkevésbé akartunk, hogy megmaradjon.

A múzeumok tudják ezt, polcaikon
folyamatos kacatokkal, egész civilizációk lényege
a bőrnél finomabbra kalapált aranylemez- meg edény-
darabkák, amelyek töröttsége most töretlenné teszi őket,

égszínkéék üvegcsé, amit olyan valaki fújt, akinek
lehellete csupán az ott-fogott buborékban él, ami most
kicsiny hiányokba szorult, amit az életről alkotott képzeink
öveznek, mert ott nincsen semmi más, csak ami benne tartja:

a fény átlátszó, törékeny kagylója, ami körül az csupán
semminek látszik. Ennél közelebb *mi* tiszta formához

nem juthatunk, ezt látni olyan, mint időt mérni óra nélkül,
folyót a partja nélkül, azt a pontot, ahol

57

minden forma, vagy semmi sem az; más szóval
amikor a forma leginkább önmaga, egyszerre lényeg és tautológia.
Proust tudta ezt, hisz minden mondat-mikrokozmosza
magában is megáll, a regény DNS-e ez, a világ

összetettségének gombostűn járt tánca, s a miénk is, véle szemben:
és mégis kinek kellett ez a háromezer oldal ahhoz,
hogy fölépítse, amit végül le kell rövidíteni.

Gömöri György fordításai

